

School en veiligheid

Inhoudsopgave

Inleiding	3	
1. Visie	4	
2. Doelstelling beleid sociale veiligheid op school.....	4	
3. Wat doen we op school om voor sociale en fysieke veiligheid te zorgen?.....	5	
3.1 Wat is een fysiek veilige school?.....	5	
3.2 Wat is een sociaal veilige school?	6	
4. Voorwaarden, taken en samenwerking	7	
4.1 Ruimtes, materialen en toezicht	7	
4.2 Coördinatie van de veiligheid	7	
4.2.1 Directie/Preventiemedewerker/Schoolcontactpersoon	7	
4.2.5 Aanspreekpunt pesten.....	9	
5. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's	11	
5.1 Hanteren van schoolregels/afsprakenlijst	11	
5.2 Afspraken t.a.v. preventie.....	11	
5.3 Beleid ter voorkoming van pesten.....	11	
5.3.1 <i>Oplosprotocol</i>	11	
5.4 Schoolgids → informatie	12	
5.4.1 <i>Protocol Schorsing & Verwijdering</i>	12	
5.5 Incidentregistratie.....	12	
5.6 Ongevallenregistratie.....	12	
5.7 RI&E	12	
5.8 Enquêtes en overige middelen om inzicht te krijgen in de kwaliteit van ons onderwijs en de sociale veiligheid.....	13	
6. Pedagogisch klimaat en preventieve activiteiten en programma's in de school	14	
6.1 Pedagogisch handelen	14	
6.2 Aanspreek- en verbetercultuur.....	15	
6.3 Leerlingenzorg	15	
6.4 Weerbaarheid	15	
7. Signaleren en handelen bij grensoverschrijdend gedrag en incidenten door ouders en leerlingen	15	
7.1 Signaleren en actie onveilige situaties.....	15	
7.2 Incident beleid	16	
7.3 Calamiteiten/crisiscommunicatie	16	
8. Actiepunten en borging sociale veiligheid	8.1 Overzicht actiepunten	16
8.2 Borging.....	17	
Bijlage 1	17	

Inleiding

Agressie, geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs zijn niet iets nieuws. Door een reeks gebeurtenissen in de afgelopen jaren is echter de aandacht in de media voor agressie en geweld in het onderwijs toegenomen. Desalniettemin worden te veel geweldsincidenten gebagatelliseerd of in de doofpot gestopt.

Geweld, agressie en seksuele intimidatie komen in veel vormen voor. Het gaat - kort samengevat - om alle menselijke handelen, dat geestelijke, lichamelijke of financiële schade veroorzaakt bij een andere persoon of bij een organisatie zoals een school(bestuur). Voorbeelden te over: vernielingen, discriminatie, handtastelijkheden, verbaal geweld, dreiging met geweld, afpersen, dreigen met het gebruik of daadwerkelijk gebruiken van wapens, mishandeling en seksuele intimidatie. De grens wanneer er van schade gesproken kan worden is niet altijd even duidelijk, tenzij we uitgaan van het ervaren van geweld of agressie door het slachtoffer.

Om tot een verbetering van de veiligheid en welbevinden van leerlingen en personeel in het onderwijs te komen is dit schoolveiligheidsplan opgezet. De aard van de werkzaamheden in de school maken een speciale benadering van de problematiek noodzakelijk. De meeste werknemers in de school hebben als professional ook een pedagogisch- didactische opdracht en als gevolg daarvan een duidelijke gezagsverhouding met leerlingen en hun ouders/verzorgers.

Per 1 augustus 2015 zijn scholen wettelijk verplicht om zorg te dragen voor een veilige school. Dat betekent dat het veiligheidsbeleid wordt gemonitord. Binnen het veiligheidsbeleid moet er tenminste een teamlid aangesteld worden om taken te coördineren rondom het anti pest beleid op school. Ook moet er iemand binnen school fungeren als vast aanspreekpunt in het kader van pesten. Liefst zo laagdrempelig mogelijk.

Schoolveiligheid en Arbozaken maken integraal deel uit van de PDCA-gesprekken met het College van Bestuur die twee keer per jaar worden gevoerd met de directie van de school.

Voor schoolbesturen gelden de volgende verplichtingen:

-het voeren van sociaal veiligheidsbeleid

Het beleggen van de volgende taken bij een persoon; coördineren van het beleid ten aanzien van pesten en fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

-de monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen, zodanig dat het een actueel beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van kinderen.

Dit schoolveiligheidsplan zal daarom betrekking hebben op alle werknemers, maar ook op leerlingen en ouders of verzorgers en is gericht op de preventie van en het optreden na incidenten.

We zetten in dit plan de gezamenlijke afspraken, werkwijzen en plannen op een rij. We doen dit zowel voor de sociale veiligheid als ook voor de fysieke in ons schoolgebouw. De protocollen genoemd in dit plan zijn als bijlage bijgevoegd.

Het beleidsplan sociale veiligheid moet gedragen worden door alle geledingen binnen de school en zal dus regelmatig op de agenda staan van alle overlegvormen.

Gertrude de Haas, directeur Jenplanschool de Opbouw

1. Visie

De school wil een leefgemeenschap zijn waarbinnen kinderen naast kennis opdoen en vaardigheden leren zich ook als mens kunnen ontplooiën. Hieronder verstaan we dat ze vertrouwen en inzicht in zichzelf krijgen en tegelijk een open houding ten opzichte van de medemens ontwikkelen. Ontmoeting staat centraal met nadrukkelijk waardering en aandacht voor verschillen tussen kinderen en voor verscheidenheid in de samenleving.

Jenaplanschool de Opbouw heeft de volgende visie op veiligheid:

- Sociale en fysieke veiligheid zijn noodzakelijk zodat alle leerlingen en medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Een veilig schoolklimaat behoort tot de basiskwaliteit van de Opbouw en is onderdeel van de pedagogische taak van de school.

Voor ons als Jenaplanschool zijn waardevol de uitspraken die verwoord zijn in de twintig basisprincipes Jenaplan. Daarnaast hebben we een aantal kernwaarden geformuleerd:

Ontwikkeling en groei: Op de Opbouw ontwikkelen kinderen zich, maar ook onze medewerkers blijven in ontwikkeling. Wij hebben de visie dat leren een continu proces is. Dit geldt voor groot en klein. We staan open voor feedback en blijven reflecteren op ons eigen handelen.

Samen: Goed onderwijs maak je samen. Ouderbetrokkenheid staat bij ons hoog in het vaandel. Hoe zorgen we samen voor een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van de kinderen. Daarnaast komt deze kernwaarde ook tot uiting in onze vieringen, onze activiteiten en in de wijze waarop we er voor elkaar zijn, in blijdschap en verdriet.

Eigenheid: Ieder kind mag hier zijn wie hij is en hoort erbij. Jezelf kunnen zijn vinden we belangrijk. Ook als school kiezen we onze eigen weg. Het pedagogisch werkveld is constant in beweging en blijft vragen om vernieuwing. We maken zorgvuldige keuzes in alle vernieuwingen die op ons afkomen.

Veiligheid: Kinderen en volwassenen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een veilige sfeer in school. De omgang van volwassenen met kinderen in school kenmerkt zich door een uitnodigende houding, kindvriendelijkheid en gelijkwaardigheid.

Betrokkenheid: Kinderen en volwassenen voelen zich betrokken t.a.v. de school – en individuele ontwikkeling. Wereldoriëntatie en de daarbij behorende thema's gaan uit van de betrokkenheid van de kinderen. Ook ouders raken erbij betrokken d.m.v. opdrachten van kinderen, vieringen enz.

2. Doelstelling beleid sociale veiligheid op school

Veiligheid gaat over gedrag van mensen en de cultuur in een organisatie. Het gaat over de wijze waarop de mensen die bij de school betrokken zijn, met elkaar en hun omgeving omgaan. Op een veilige school voelen leerlingen zich thuis. Ze komen graag naar school en voelen zich serieus genomen door de stamgroepleiders. Het veiligheidsbeleid van de school is niet alleen bedoeld om leerlingen een veilige plek te bieden maar ook om medewerkers een veilig werkklimaat te bieden.

De directie heeft de opdracht om op school een cultuur van veiligheid te ontwikkelen en te onderhouden. De directie moet de aandacht voor veiligheid levend houden door regelmatig gesprekken te voeren over veiligheid. Alle medewerkers op de Opbouw vertonen voorbeeldgedrag in de wijze waarop normen en regels dienen te worden nageleefd. Medewerkers worden door de directie of door collega's aangesproken wanneer zij normen en regels niet op de juiste wijze naleven.

Tijdens teamvergaderingen en/of studiedagen wordt systematisch en periodiek aandacht besteed aan het pedagogisch handelen en zo nodig worden er preventieve en corrigerende maatregelen ingezet ter verbetering.

Uitgangspunt is een positieve benadering binnen een pedagogisch klimaat dat gekenmerkt wordt door een goede sfeer en veiligheid. Leerlingen, ouders en medewerker voelen zich veilig. Schools en emotioneel leren moet in balans zijn.

De school neemt preventieve en curatieve maatregelen om ongewenst gedrag te voorkomen en te bestrijden. Onder ongewenst gedrag wordt verstaan elke vorm van (seksuele) intimidatie, racisme, discriminatie, agressie en geweld. Medewerkers en ouders worden geïnformeerd over het beleidsplan en de protocollen. Door de leerkrachten worden de gedragsregels met de leerlingen regelmatig besproken. Aan iedere leerling wordt de zorg en aandacht geboden die nodig is om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. De doelstellingen van het veiligheidsbeleid worden gerealiseerd door het proactief uitdragen van het streven naar een veilige leer- en werkomgeving binnen onze scholen, onder andere door passende activiteiten uit te voeren.

Werken aan een veilige school is geen statisch gegeven. In het veiligheidsplan wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze gewerkt wordt aan een veilige school door te beschrijven wat er al is, waar het te vinden is, wie verantwoordelijk is, wat nog aangepakt moet worden en wanneer dit gebeurt. Maar veiligheid zit 'm ook in die zaken die zich moeilijker laten beschrijven of voorschrijven: de houding van mensen, de wijze waarop ze communiceren met en over elkaar, elkaar helpen.

3. Wat doen we op school om voor sociale en fysieke veiligheid te zorgen?

Onze school heeft een open houding voor de veiligheid van leerlingen en personeel als onderdeel van het totale veiligheidsbeleid van onze school. We stellen ons ten doel dat ieder kind, iedere stamgroepleider en iedere ouder zich veilig voelt op/in onze school. Om deze veiligheid te realiseren en te waarborgen onderscheiden wij de volgende fasen:

1. Inzicht: we willen inzicht in de beleving van sociale veiligheid van leerlingen en teamleden.
2. Voorkomen: in ons veiligheidsbeleid is vastgelegd hoe wij door preventieve maatregelen incidenten proberen te voorkomen.
3. Optreden: in ons veiligheidsbeleid is vastgelegd hoe we aandacht besteden aan de afhandeling van incidenten.

Doelen waar we aan werken:

- Het scheppen van een goed pedagogisch klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen;
- Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids- en welzijnsaspecten voor alle leerlingen en medewerkers;
- Het creëren van een aanspreekcultuur alsmede een leer- en verbetercultuur;
- We werken actief aan het voorkomen van gedragsproblemen. Als gedragsproblemen zich voordoen, worden deze effectief aangepakt.

We maken een onderscheid tussen fysieke en sociale veiligheid.

3.1 Wat is een fysiek veilige school?

Een fysiek veilige school heeft een goed onderhouden gebouw waarbij de inrichting geen gevaar oplevert voor de kinderen. Op het schoolplein staan veilige toestellen en de speelzaal is voorzien van veilige toestellen. Kinderen en groepsleiders weten wat ze moeten doen bij brand of andere calamiteiten en de school oefent regelmatig het ontruimingsplan. Vluchtwegen zijn vrij van

obstakels. De directie van de Opbouw ziet toe op regelmatige inspecties van het gebouw en schoolplein. Het veiligheidsbeleid is up to date en de school bezit instrumenten om dit te controleren.

De school werkt samen met ouders, GGD, de brandweer, BMS-stafbureau, Onderwijsbureau Meppel (OBM), en de gemeente. Ten aanzien van de fysieke veiligheid voert de school de volgende zaken uit:

1. De school controleert jaarlijks het gebouw (in samenwerking met OBM);
2. De school houdt 1x per 4 jaar een meerjarig onderhoudsonderzoek (in samenwerking met OBM);
2. De school controleert jaarlijks de speelzaal;
3. De school controleert jaarlijks haar speeltoestellen op het schoolplein (in samenwerking met de gemeente);
4. De school controleert jaarlijks de brand- en ontruimingsinstallatie en de brandblusmiddelen;
5. De school controleert jaarlijks de brandveiligheid van het gebouw en verwerft een gebruikersvergunning (in samenwerking met de brandweer);
6. De school vult eens in de vier jaar een risico-inventarisatie en evaluatie in en stelt een plan van aanpak op; Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast;
7. De school heeft een aantal bedrijfshulpverleners welke jaarlijks worden geschoold;
8. De school heeft een ontruimingsplan en oefent elk schooljaar een keer haar ontruiming. Deze ontruiming wordt geëvalueerd met de teamleden;
9. De school heeft een protocol waarin beschreven wordt welke handelingen worden verwacht bij calamiteiten;
10. De school houdt een ongevallenregistratie bij welke jaarlijks wordt geëvalueerd met alle teamleden;
11. De school is rookvrij;
12. Het schoolplein en de schooltuin kennen een duidelijke afbakening;
15. Het creëren van een veilige schoolomgeving is een taak voor school, ouders en gemeente.

3.2 Wat is een sociaal veilige school?

Op een sociaal veilige school voelen kinderen zich thuis. Ze komen graag naar school en voelen zich serieus genomen door de stamgroepsleiders. Kinderen op een sociaal veilige school pesten niet. De school tolereert geen discriminatie en seksuele intimidatie. De school heeft een interne contactpersoon, er is een klachtenregeling en een externe vertrouwenspersoon. De school werkt waar kan samen in netwerken van jeugdzorg en politie. De school gaat bestaand sociaal onveilig gedrag tegen, maar voorkomt dat gedrag ook, door een actieve en positieve stimulering van sociaal gedrag. Hierbij valt te denken aan gedragsregels en onderwijs afgestemd op mogelijkheden van de individuele leerling. Hierdoor ontstaat een veilig klimaat waarbinnen de school problemen al in een vroeg stadium kan onderkennen en reageren. Het veiligheidsbeleid is niet alleen bedoeld om kinderen een veilige plek te bieden, maar ook medewerkers hebben vanzelfsprekend recht op een veilige omgeving. Geweld tegen medewerkers is ontoelaatbaar. Ten aanzien van de sociale veiligheid heeft de school de volgende zaken georganiseerd:

1. De school heeft gedragsregels opgesteld en afspraken zijn vastgelegd. Regels worden regelmatig besproken en indien nodig bijgesteld (Protocol gedragsregels en gedragscodes);
2. De school heeft een schoolcontactpersoon die aanspreekpunt is voor klachten.
3. De school heeft een klachtenregeling: klachtroute ouders BMS (informele en formele klachtroute)
4. De BMS is aangesloten bij de klachtencommissie katholiek onderwijs voor afhandeling van de algemene klachten.
5. De directie bespreekt in individueel- en teamoverleg de veiligheidsbeleving op school.
6. Teamleden participeren in netwerken zoals het gebiedsteam en het netwerk van coördinator passend onderwijs waarbij de zorg voor kinderen centraal staat;

7. De school creëert een veilige omgeving voor de kinderen, waarbij aandacht voor kind en gezin centraal staat. Communicatie met ouders wordt essentieel geacht in dit opzicht;
8. De school neemt jaarlijks een enquête met betrekking tot de sociale veiligheid af onder de kinderen van groep 5 t/m 8;
9. De school volgt de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen via IEP (hart en handen)
10. De school heeft een gedragscode 'voorkomen van pesten' geschreven. Op school noemen we dit het oplosprotocol (oplosprotocol);
11. Geweld op school wordt niet toegestaan. Er worden duidelijke grenzen gesteld aan kinderen en ouders. Eventuele sancties volgen. De school kan hierbij gebruik maken van het schorsingsbeleid (Protocol schorsing en verwijdering leerlingen);
12. De school heeft een protocol sociale media (Protocol sociale en media en internetgebruik);
13. De school formuleert na de afgenomen enquêtes beleid gericht op preventie van incidenten en beleid gericht op het optreden na incidenten;
14. De school heeft een Protocol Medische handelingen (BMS) op school.

Alle protocollen zijn voor alle medewerkers te vinden op de server- team-sociale veiligheid.

4.Voorwaarden, taken en samenwerking

4.1 Ruimtes, materialen en toezicht

Alle medewerkers zijn gedurende de dag verantwoordelijk voor toezicht. Kinderen blijven altijd in het zicht werken, dit is mogelijk omdat er veel met ramen in de school is gewerkt. In de BHV map op de server is het BHV plan, het ontruimingsplan, RIE plattegronden, en overige documenten die BHV gerelateerd zijn te vinden.

RI&E (risicovolle aspecten binnen onze school):

Speeltoestellen;

Fietsers voorzijde plein;

Trap in de school;

Waterkokers en hete kranen;

Timmertafel en gereedschap;

Gangen zijn niet zo breed en worden gebruikt en staan soms vol.

4.2 Coördinatie van de veiligheid

Een goede organisatie is onontbeerlijk om adequaat te kunnen optreden op het terrein van Arbo-zaken en op het terrein van veiligheid in de brede zin van het woord. Formeel is het bestuur van de school hiervoor verantwoordelijk. In de meeste gevallen echter is de dagelijkse schoolleiding gemandateerd voor Arbo-zaken. In de school zijn functies met betrekking tot sociale veiligheid belegd.

4.2.1 Directie/Preventiemedewerker/Schoolcontactpersoon

Op de Opbouw is de directeur verantwoordelijk voor Arbo-zaken en voor het veiligheidsbeleid in brede zin. De schoolleiding heeft de plicht zaken op het terrein van sociale en fysieke veiligheid van personeelsleden en kinderen goed te organiseren binnen de school.

Preventiemedewerkers hebben vanuit de Arbowet diverse taken: het opstellen en uitvoeren van een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E), voeren Arbomaatregelen uit en adviseren en overleggen met de medezeggenschapsraad (MR). In de Opbouw, een kleine school zal de directeur ook preventiemedewerker zijn.

4.2.2 Bedrijfs hulpverlening (BHV)

De bedrijfs hulpverlening (BHV) is de organisatie die optreedt bij calamiteiten in de school (de locatie) en bestaat uit getrainde stamgroepsleiders. De school (de locatie) heeft op dit moment 2 BHV-ers. De BHV coördinator zorgt voor het up to date houden van kennis, protocollen, ontruiming en beleidsaanpassingen.

Verder zijn er binnen de school voldoende aanwijzingen opgehangen waarop, ten behoeve van het personeel en de kinderen, op eenvoudige wijze is aangegeven wat te doen in geval van ongeval en calamiteit. De hulpverlening in de school wordt regelmatig getraind, zoals tijdens ontruimingsoefeningen, en bedrijfs hulpverleners worden regelmatig bijgeschoold.

BHV-ers:	
Anita van der Meer	Groep 1-2
Marcel Krist (onderwijsassistent)	Groep 1-8

Ouders kunnen met hun problemen in eerste instantie naar de stamgroepleider van de leerling. Mocht dit niet tot de gewenste oplossing leiden, dan neemt u contact op met de directeur Onze school heeft een schoolcontactpersoon M. Kielman. Deze contactpersoon hoort kinderen, ouders of personeelsleden met een mogelijke klacht aan en wijst hen de 'weg' binnen en buiten de school. De contactpersoon neemt zelf geen klachten in behandeling. Hij/Zij brengt de klacht in kaart en zal vragen wat de klager tot nu toe heeft gedaan om de klacht weg te nemen en wat de klager als oplossing ziet. De contactpersoon brengt de klager in contact met de persoon waar het probleem mee opgelost moet worden of verwijst de klager door naar de externe vertrouwenspersoon. Voor iedereen die ontevreden is over de handelswijze van een ander binnen school; geldt als uitgangspunt:

- bespreek de ontevredenheid op de juiste plaats. In de regel betekent dit met de persoon/personen die de ontevredenheid veroorzaakt heeft;
- bespreek de ontevredenheid ook zo spoedig mogelijk nadat deze ontstaan is.

Ouders kunnen ook zelf rechtstreeks contact opnemen met de contactpersoon. Klachten kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld onderwijskundige zaken, leerkrachten, discriminerend gedrag, geweld, pesten of vermoedens van seksuele intimidatie. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en directie op de juiste wijze afgehandeld worden. Indien dat echter niet mogelijk is, gezien de aard van de klacht of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling van de BMS.

De klachtenroute is door de BMS opgesteld en vastgesteld. Deze is te vinden op onze website [Protocollen \(basisschooldeopbouw.nl\)](https://www.basisschooldeopbouw.nl) en op de website van de BMS [Klachten \(bms-onderwijs.nl\)](https://www.bms-onderwijs.nl)

4.2.4 Vertrouwensinspecteur

Indien een kind op school op een erg onaangename manier is lastiggevallen kan door de school of het bestuur de hulp worden ingeroepen van de vertrouwensinspecteur. Bij de onderwijsinspectie werken vertrouwensinspecteurs bij wie men terecht kan voor het melden van klachten over gebeurtenissen in het onderwijs op het gebied van: seksuele intimidatie en seksueel misbruik; lichamenlijk geweld; grove pesterijen; geweld, extremisme, discriminatie, onverdraagzaamheid, fundamentalisme en radicalisering.

De vertrouwensinspecteurs zijn tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 0900-1113111. Een vertrouwensinspecteur is aanspreekpunt voor betrokkenen bij scholen. De inspecteur helpt bij het zoeken naar oplossingen, bij het vinden van de juiste weg of bij het doen van aangifte.

Actiepunt 2023	Schoolcontactpersoon volgt training en/of gaat naar bijeenkomsten van de BMS.
-----------------------	---

4.2.5 Aanspreekpunt pesten

De school beschikt over een aanspreekpunt pesten voor ouders en leerlingen. Het aanspreekpunt pesten heeft de volgende twee taken:

1. Het coördineren van het anti-pestbeleid.
2. Belangen van ouders en leerlingen in het kader van pesten behartigen. Op onze school is C. Boorsma aanspreekpunt. Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich daarnaast altijd richten tot de (eigen) stamgroepleider of directie.

4.3 Externe partners

De belangrijkste drie samenwerkingspartners van onze school zijn zichtbaar in de onderstaande tabel.

Organisatie en contactgegevens:	Waarvoor?	Procedure:
Passend Onderwijs	Samenwerkingsverband passend onderwijs in de regio. Inhoud, vormgeving, beheer gelden passend onderwijs. Afstemming tussen regulier en speciaal basisonderwijs.	Bijeenkomsten over passend onderwijs voor de bestuurder BMS, directeur en eventueel coördinator passend onderwijs.
Gebiedsteam Bolsward en GGD (IZO)	De coördinator passend onderwijs, de sociaal verpleegkundige van de Jeugdgezondheidszorg en de medewerker gebiedsteam op school nauw samen in het Intern Zorgoverleg (IZO) Bespreekpunten kunnen gaan over de lichamelijke ontwikkeling, de sociale ontwikkeling, emotionele problemen, gedrag; kortom alles waar een kind of gezin thuis, op school of in de vrije tijd mee te maken kan krijgen.	Minimaal 2x keer per jaar is er overleg om eventuele vragen of zorgen over een kind te bespreken. Ouders en ook stamgroepleiders kunnen advies vragen aan het IZO.
Kinderopvang Eigen&Wijzer (vanaf mei 2022)	Kinderopvang in de school	Opgenomen in jaarplanning

4.4 Privacybescherming van ouders, leerlingen en collega's

Informatiebeveiliging en privacy (IBP) zijn 2 belangrijke thema's in het onderwijs die we op school moeten regelen. Onderdeel van privacy is de beveiliging van persoonsgegevens.

Op school wordt zorgvuldig omgegaan met de privacy van onze leerlingen. Privacy afspraken zijn vastgelegd in het privacyreglement van de BMS wat betrekking heeft op het beheren en verwerken van vertrouwelijke gegevens van alle betrokkenen bij de organisatie.

In verband met het geven van onderwijs, het begeleiden van leerlingen en de vastlegging daarvan in de administratie van de school, worden er gegevens over en van leerlingen vastgelegd. De school maakt ook gebruik van digitaal leermateriaal. De leveranciers van die leermaterialen ontvangen een beperkt aantal leerling-gegevens. Deze gegevens kunnen uitgewisseld worden t.b.v. educatieve software.

Dossiers van kinderen

Alle kinderen hebben op school een eigen dossier. Ouders mogen het dossier van hun eigen kind(eren) altijd inzien. Dit gebeurt op school, na een afspraak met de leerkracht.

Internet en sociale media

We zorgen ervoor dat internet- en sociale media geschiedt onder begeleiding en regels zoals vermeld in het protocol: Richtlijnen voor gebruik internet en sociale media.

Sociale media

Onze school is zich ervan bewust dat de sociale media een onlosmakelijk onderdeel vormen van de huidige samenleving en leefomgeving van onze kinderen. Sociale media kan op verschillende manieren ingezet worden:

- om een bijdrage te leveren aan de profilering van de school.
- om de communicatie met verschillende doelgroepen in en om de school te versterken.

Natuurlijk is er ook het besef dat berichten op sociale media (onbewust) de goede naam van de school en betrokkenen kunnen schaden. Om deze reden vragen wij alle betrokkenen bewust om te gaan met sociale media. Hierbij vinden we dat, net als voor de communicatie in de normale wereld geldt, de school en de gebruikers van sociale media de reguliere fatsoensnormen in acht dienen te nemen en de nieuwe mogelijkheden met een positieve insteek benaderen. De school vertrouwt erop dat medewerkers, ouders, leerlingen en andere betrokkenen verantwoord om zullen gaan met sociale media. (protocol sociale media).

4.5 Klachtenregeling

Op de Opbouw proberen we zorgvuldig om te gaan met klachten van diverse partijen. De directie stimuleert dat klachten worden opgelost door de betreffende medewerkers. Mocht dit niet lukken dan wordt er gekeken of de Coördinator passend onderwijs of directie hierin kunnen bemiddelen. Ook de MR heeft een rol om klachten of signalen op te pakken en voor te leggen aan de directie.

Indien er een klacht ingediend wordt door leerlingen, ouders, medewerkers of andere betrokkenen gaat dat volgens de klachtenprocedure van de BMS. Voor het Klachtenrecht is de BMS aangesloten bij de landelijke klachtencommissie. De klachtencommissie behandelt binnengekomen klachten van ouders en komt tot een uitspraak. In de afgelopen jaren heeft de klachtencommissie geen klachten van ouders van Jenaplanschool de Opbouw ontvangen.

4.6 Communicatie met ouders met betrekking tot extra zorg en hulpverlening

Wanneer ouders hun kind willen aanmelden, gaan wij met ouders in gesprek om te bepalen of onze

school kan voldoen in zijn/haar onderwijsbehoefte. Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) is hierbij leidend. Hierbij spelen drie factoren een belangrijke rol: de (on)mogelijkheden van het kind, de (on)mogelijkheden van de school en de wensen van de ouders. Wanneer uit het gesprek blijkt dat onze school kan voldoen in de onderwijsbehoefte van het kind, gaan we na de aanmelding over tot inschrijving en plaatsing. Als uit de aanmelding blijkt dat er extra ondersteuning nodig is, die de school niet kan bieden, dan wordt het kind niet toegelaten. De school gaat dan op zoek naar een andere school die deze ondersteuning wel kan bieden. Ouders dienen de kernwaarden van de school te ondersteunen en schoolregels te respecteren en na te leven. Zorggesprekken vinden altijd plaats met de ouders, de stamgroepleider en eventueel de coördinator passend onderwijs.

Actiepunt 2024	SOP vernieuwen/aanpassen
-----------------------	--------------------------

5. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's

Sociale veiligheid draait om het beschermd zijn of het zich beschermd voelen tegen bedreigingen die veroorzaakt worden door het gedrag van mensen in en om de school. Als school willen we weten wat er speelt en willen we knelpunten signaleren zodat we beleid kunnen aanpassen. Onze school wil een veilige plek zijn, waar kinderen omgaan met diversiteit. Wij vragen regelmatig aan kinderen en medewerkers naar hun welbevinden en gevoel van veiligheid. Wij geven hier vorm aan door:

- hanteren van schoolregels, gedragsregels;
- afspraken t.a.v. preventie;
- beleid ter voorkoming van pesten;
- schoolgids;
- incidentregistratie/ongevallenregistratie;
- enquêtes en overige middelen om inzicht te krijgen in de kwaliteit van ons onderwijs en de sociale veiligheid.

5.1 Hanteren van schoolregels/afsprakenlijst

Stamgroepleiders maken jaarlijks gedragsafspraken in de stamgroep. De gedragsafspraken zijn verschillend per stamgroep en per schooljaar. De school heeft ook een protocol gedragsregels en gedragscodes.

5.2 Afspraken t.a.v. preventie

Ter preventie van onveilige situaties is er het protocol gedragsregels en gedragscodes, het BHV plan, het oplosprotocol en zijn de schoolregels en gedragsafspraken van de stamgroepen leidend. Alle groepen starten de ochtend in de kring. Gedurende de dag zijn er vaak nog 2 tot 3 kringmomenten waarin afspraken ten aanzien van preventie besproken kunnen worden met de groep. Wekelijks is er ook een sociaal-emotionele kring (oploskring), deze heeft een preventief en curatief karakter ten aanzien van sociale veiligheid op onze school.

5.3 Beleid ter voorkoming van pesten

Ter voorkoming van pesten werken wij wekelijks met sociaal emotionele kringen (oploskring), schoolregels, groepsafspraken, de gedragscode en hebben wij het oplosprotocol. We hanteren de gedragscode voorkomen pesten.

5.3.1 Oplosprotocol

Pesten is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daarom hebben we een oplosprotocol opgesteld. Dit protocol moet eraan bij dragen dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

5.4 Schoolgids → informatie

In de schoolgids staat informatie over de klachtencommissie.

5.4.1 Protocol Schorsing & Verwijdering

Op school wordt verwacht dat de betrokken stamgroepleiders in staat zijn op zodanige wijze met een groep leerlingen om te gaan dat de veiligheid van alle leerlingen kan worden gewaarborgd en alle leerlingen de voor hen noodzakelijke aandacht kunnen krijgen. Is er sprake van ontoelaatbaar gedrag dat voor het kind en de omgeving gezien wordt als een bedreiging, dan heeft de school de mogelijkheid een kind te schorsen of te verwijderen. Uiteraard zal getracht worden alles te doen om het niet zover te laten komen. Bij signalen die de richting uitgaan van dergelijk gedrag zullen de ouders tijdig geïnformeerd worden en nauw betrokken worden om tot een passende oplossing te komen. We hanteren hierbij het protocol Schorsing & Verwijdering. Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag.

5.5. Incidentregistratie

Incidenten worden gemeld bij de preventiemedewerker (directeur). De preventiemedewerker heeft de verantwoordelijkheid voor de (uniforme wijze van) incidentenregistratie.

Welke incidenten: fysiek geweld dat letsel ten gevolg heeft; fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn; seksueel misbruik; grove pesterijen; discriminatie; bedreigingen; vernieling of diefstal; drugs.

In geval van strafbare feiten kan de informatie met de politie gedeeld worden. Bij vermoedens van kindermishandeling/huiselijk geweld wordt het protocol meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gehanteerd. Jaarlijks vindt er een analyse van de informatie plaats door de directie en waar nodig worden maatregelen getroffen en wordt het schoolveiligheidsbeleid aangepast. De uitkomsten worden besproken met het team zodat voor iedereen het effect van het registreren van incidenten inzichtelijk is.

Actiepunt 2023:	Onder aandacht brengen team, zorgdragen voor registratie.
------------------------	---

5.6 Ongevallenregistratie

De preventiemedewerker registreert of laat ongevallen registreren met behulp van het ongevallenmeldingsformulier. Het formulier moet binnen 48 uur na het ongeval door het betrokken personeelslid worden ingevuld. Indien nodig worden direct acties uitgezet ten behoeve van de veiligheid. Jaarlijks vindt een analyse van de informatie plaats door de preventiemedewerker en waar nodig worden maatregelen getroffen en wordt het schoolveiligheidsbeleid aangepast. De uitkomsten worden besproken met het team zodat voor iedereen het effect van het registreren van ongevallen inzichtelijk is.

5.7 RI&E

De school kent een 4-jarige cyclus voor het afnemen van de RI&E.

Actiepunt 2026	Afnemen RI&E in schooljaar 2026. Formuleren plan van aanpak.
-----------------------	--

5.8 Enquêtes en overige middelen om inzicht te krijgen in de kwaliteit van ons onderwijs en de sociale veiligheid

Om te weten hoe het gesteld is met de kwaliteit van ons onderwijs en de sociale veiligheid van leerlingen moeten wij gegevens hebben over onze school. Op basis van de gegevens kunnen wij een analyse maken van die onderdelen die goed gaan of extra aandacht behoeven en actiepunten voor de komende jaren bepalen. Om gegevens te krijgen maken we gebruik van de volgende middelen.

Meting sociale veiligheid

Vanaf het schooljaar 2016-2017 meten wij jaarlijks bij de groepen 6 t/m 8 de sociale veiligheid. De uitkomsten worden besproken en in actiepunten omgezet.

Gesprekken met stamgroepleiders

Binnen de gesprekscyclus worden gesprekken gehouden tussen medewerkers en de directeur. Het doel van deze gesprekken is om de kwaliteiten van de medewerker te koppelen aan de te behalen doelen van de school. De sociale veiligheid is een gesprekspunt tijdens individuele gesprekken en teamvergaderingen.

Groepsbezoeken

De directie houdt jaarlijks met regelmaat groepsbezoeken. De bezoeken staan in het teken van een vooraf gesteld doel op het gebied van schoolontwikkeling, pedagogisch klimaat of didactisch handelen.

Kindvolgsysteem

Het leerlingvolgsysteem (IEP) geeft, op basis van methodeonafhankelijke toetsen, informatie over de vorderingen van de kinderen van de school. Ook de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen volgen we via IEP (groep 3-8).

In de onderbouw (groep 1-2) gebruiken we een observatie instrument. Dit is een observatiesysteem waarin aspecten van de ontwikkeling van kinderen wordt gevolgd. Het observatiesysteem wordt in ieder geval 2 maal per jaar ingevuld (januari en juni) en 2 maal per jaar bijgewerkt (november en april)

Ouderenquête

Tenminste eenmaal per 2 jaar wordt een uitgebreide ouderenquête gehouden. In deze enquête wordt de mening van ouders gevraagd over de kwaliteit van onze school en de tevredenheid over de school.

Tevredenheid onderzoek medewerkers

Een tevredenheidscan onder medewerkers wordt eens per 2 jaar uitgevoerd.

6. Pedagogisch klimaat en preventieve activiteiten en programma's in de school

Ouders, leerlingen en stamgroepleiders zijn samen verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat. Op onze school wordt gewerkt met de gedragsregels en codes waarmee we onze waarden, normen en regels voor gewenst en ongewenst gedrag aangeven.

6.1 Pedagogisch handelen

De uitgangspunten voor positief pedagogisch handelen zijn de 20 basisprincipes en 12 kernkwaliteiten van het Jenaplanonderwijs. Jenaplanonderwijs is een pedagogisch concept dat uitgaat van 20 basisprincipes en 12 kernkwaliteiten. (bijlage 1) Op de Jenaplanschool wordt veel aandacht gegeven aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Door het pedagogisch handelen verbindt de stamgroepleider de persoonlijke, sociale e ontwikkeling van leerlingen met het cognitieve leren. Onderstaande basisprincipe is wellicht het belangrijkste uitgangspunt voor de sociale veiligheid op de Jenaplanschool:

Basisprincipe 2: 'Elk mens heeft het recht een eigen identiteit te ontwikkelen. Deze wordt zoveel mogelijk gekenmerkt door: zelfstandigheid, kritisch bewustzijn, creativiteit en gerichtheid op sociale e rechtvaardigheid. Daarbij mogen ras, nationaliteit, geslacht, seksuele gerichtheid, sociaal milieu, religie, levensbeschouwing of handicap geen verschil uitmaken'

Zowel de basisprincipes als de kernkwaliteiten vormen de identiteit en de kernwaarden van onze school met betrekking tot sociale veiligheid. Het team heeft kernwaarden geformuleerd op basis van de basisprincipes en de kernkwaliteiten, namelijk: veiligheid, samen, betrokken groei en ontwikkeling en eigheid, en deze 'school' kernwaarden zijn in hoofdstuk 1 reeds toegelicht.

Actief burgerschap

De Opbouw scheidt een sfeer waarin ieder kind zich geaccepteerd voelt met zijn/haar uiterlijk, taal en culturele achtergrond. Wij vinden het onze taak om in een sfeer van vertrouwen, die zeer zorgvuldig moet worden opgebouwd, in de eerste plaats de kennis en de achtergrond die de kinderen zelf meebrengen in de klas te gebruiken om van elkaar te leren. Vanuit die betrokkenheid kan verbondenheid met mensen, dingen, planten, dieren en de wereld groeien. Daarnaast wordt binnen wereld oriënterend onderwijs op school aandacht besteed aan het multiculturele karakter van onze samenleving.

De aandacht voor sociale integratie en burgerschap is op onze school verweven in de basisactiviteiten gesprek, werk, spel en viering. Wij gaan met onze kinderen in gesprek over diversiteit aan overtuigingen. We vinden het belangrijk dat de kinderen kennis van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenootjes. Zie ook de richting van onze school en de basisprincipes 6 t/m 10. Op onze school doen we dat d.m.v. de volgende activiteiten:

- WO projecten
- Boekenkring
- Bezoeken van musea
- Vieringen
- Opbouwweek
- Gesprek in de stamgroep over maatschappelijke onderwerpen
- Schooltelevisie

We leren kinderen kijken naar onze maatschappij en we helpen kinderen om verschillen te zien en waarderen waar dit anders is. We hebben aandacht en zorg voor elkaar en de dingen om ons heen, verwonderen ons, vertellen verhalen en hebben aandacht voor levensvragen van kinderen. Wij stimuleren het samen spelen, samen leven en samen leren.

Via de Medezeggenschapsraad van de school kunnen ouders invloed uitoefenen op de verschillende deelaspecten van het (sociaal) veiligheidsbeleid. Door middel van ouderavonden op de school en oudergesprekken worden ouders geïnformeerd en actief betrokken bij het behoud van een sociaal veilig, pedagogisch klimaat. In november vinden altijd oudergesprekken met de stamgroepleider plaats over het welbevinden van de kinderen.

6.2. Aanspreek- en verbetercultuur

Er dient op school een aanspreekcultuur te zijn, het is wenselijk dat men elkaar aanspreekt op naleving van deze gedragsregels en codes. Stamgroepleiders tonen voorbeeldgedrag in de wijze waarop normen en regels dienen te worden nageleefd. Medewerkers worden, door de schoolleiding of door collega's, aangesproken wanneer zij normen en regels niet op de juiste wijze naleven. De schoolleiding besteedt (in teamvergaderingen en op teamstudiedagen) systematisch en periodiek aandacht aan de kwaliteit van het pedagogisch handelen, en neemt zo nodig preventieve en corrigerende maatregelen ter verbetering daarvan. De schoolleiding treedt op tegen grensoverschrijdend gedrag en neemt klachten over ongewenst gedrag serieus. Alle werknemers moeten een VOG (verklaring omtrent gedrag) indienen voor indiensttreding.

6.3 Leerlingenzorg

De Opbouw wil ook voor leerlingen met een ingewikkelde thuissituatie of met leer- en gedragsproblemen op school een veilige plek creëren. Op schoolniveau gebeurt dit met inzet van de coördinator passend onderwijs (CPO). Daarnaast kunnen we gebruik maken van de bovenschools gedragspecialisten. Indien nodig zetten we externe hulp/expertise in.

6.4 Weerbaarheid

Rots en water:

We besteden op school veel aandacht aan de weerbaarheid van de kinderen. Onder leiding van de buurtsportcoaches van de Gemeente Sudwest Fryslân nemen de kinderen van groep 7/8 deel aan de training Rots en Water. Doel van het Rots en Water programma is het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden en welzijn bij kinderen en jongeren en het voorkomen en/of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting, meeloopgedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze doelstelling wordt bereikt door het ondersteunen en bevorderen van de sociaalemotionele ontwikkeling van de kinderen.

Judo:

Jaarlijks kijken we of een aantal judo lessen kunnen inzetten in de groepen 3-6. Naast het weerbaar maken van de kinderen staan deze lessen in het teken van de waarden: respect, samenwerking en beheersing.

7. Signaleren en handelen bij grensoverschrijdend gedrag en incidenten door ouders en leerlingen

Een goed veiligheidsbeleid staat voor het voorkomen van incidenten en het bieden van een sociaal, pedagogisch en fysiek veilig klimaat. Hierbij hoort bij het tijdig signaleren van problemen en grensoverschrijdend gedrag en het adequaat ingrijpen. Op het moment dat duidelijk is dat leerlingen gedrag vertonen dat op school niet getolereerd wordt, heeft de medewerker de taak in actie te komen. Welke actie hangt af van de afspraken die hierover zijn per school. De school heeft protocollen die gevolgd worden.

7.1 Signaleren en actie onveilige situaties

Indien er sprake is van een onveilige situatie, bespreekt de stamgroepleider dit met de CPO-er en de schoolcontactpersoon (vertrouwenspersoon). Zoals eerder vermeld, zijn er voor hele diverse incidenten en calamiteiten protocollen opgesteld waaronder ook de code huiselijk geweld en kindermishandeling, opvang medewerkers en leerlingen bij ernstige incidenten en schorsing en

verwijdering van leerlingen. Het betreffende protocol wordt gehanteerd. Bij calamiteiten wordt er, indien nodig, een crisisteam opgesteld onder leiding van de directeur.

7.2 Incident beleid

Om verdere escalatie van problemen als gevolg van incidenten te voorkomen, biedt de directie afdoende begeleiding aan personeelsleden, leerlingen en ouders, die geconfronteerd zijn met agressie, geweld of seksuele intimidatie.

Om adequaat te kunnen handelen naar aanleiding van incidenten worden de volgende maatregelen doorgevoerd:

- Gedragscode voorkomen ongewenst seksueel gedrag. (protocol gedragsregels en gedragscodes);
- Er is een gedragscode handelen bij verbaal, fysiek en psychisch geweld en agressie (protocol gedragsregels en gedragscodes);
- Er is een rouwprotocol collega, leerling ouder;
- Er is een procedure voor schorsing en verwijdering leerlingen bij grensoverschrijdend gedrag.
- Schorsing van personeel vindt plaats na overleg met bestuurder BMS en conform de geldende CAO PO;
- Voor ernstige incidenten wordt een school-opvangteam samengesteld.

Als een incident leidt tot ziekteverzuim, wordt gehandeld conform het algemeen geldende ziekteverzuimbeleid. Ook als een incident niet tot verzuim leidt, is aandacht voor het slachtoffer (en eventueel agressor) gewenst. De schoolleiding stimuleert (indien de betrokkene dit op prijs stelt) de betrokkenheid van leidinggevenden en collega's bij de situatie. Telefoontjes, persoonlijke gesprekken en dergelijke worden aangemoedigd. Aangifte bij de politie wordt gedaan bij voorvallen waarbij het vermoeden bestaat dat de wet is overtreden.

Incidentregistratie (zie ook 5.5) via een meldingsformulier.

7.3 Calamiteiten/crisiscommunicatie

Wanneer er zich een ernstig incident afspeelt op school, is goede en snelle communicatie met medewerkers, leerlingen en ouders een vereiste. De directeur is de eerstverantwoordelijke, maar informeert/overlegt met de bestuurder van de BMS over de communicatie.

7.4 Opvang na een schokkende gebeurtenis

Iedereen die op school werkt kan te maken krijgen met schokkende gebeurtenissen: verbale en fysieke agressie van een leerling of diens ouders, het plotseling overlijden van een leerling of een collega, ongewenste aanrakingen, bedreigingen etc. Hier kun je als medewerker veel last van ondervinden. Van de school (bevoegd gezag) mag verwacht worden dat medewerkers worden geholpen met het op verantwoorde wijze verwerken van een schokkende gebeurtenis.

De school heeft een protocol opvang na een schokkende gebeurtenis.

8. Actiepunten en borging sociale veiligheid

8.1 Overzicht actiepunten

	Actiepunt	Verantwoordelijkheid en betrokkenen	Tijdpad	Afgerond
1	Contactpersoon volgt training en gaat naar bijeenkomsten bij BMS.	Directie en schoolcontactpersoon	2023	
2	De registratie, analyse en procedure	Directie	2022	

	voor het melden van incidenten in de schoolgids opnemen.			
3	Vernieuwen SOP	CPO	2023	V
4	Afnemen RI&E in schooljaar 2022. Formuleren plan van aanpak.	Directie en team	2022	V
6	Herziene plan sociale veiligheid bespreken	Directie, team	December 2024	

8.2 Borging

De directie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de actiepunten. Jaarlijks worden actiepunten opnieuw opgesteld. Het zal in Schoolmonitor opgenomen worden als borgingstraject, schoolregels, gedragscode en de sociale kaart worden jaarlijks herzien.

Bijlage 1

20 Basisprincipes Jenaplanonderwijs	12 Kernkwaliteiten Jenaplanonderwijs
<p>Mensbeeld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elk mens is uniek; zo is er maar één. Daarom heeft ieder kind en elke volwassene een onvervangbare waarde. 2. Elk mens heeft het recht een eigen identiteit te ontwikkelen. Deze wordt zoveel mogelijk gekenmerkt door: zelfstandigheid, kritisch bewustzijn, creativiteit en gerichtheid op sociale e rechtvaardigheid. Daarbij mogen ras, nationaliteit, geslacht, seksuele gerichtheid, sociaal milieu religie, levensbeschouwing of handicap geen verschil uitmaken. 3. Elk mens heeft voor het ontwikkelen van een eigen identiteit persoonlijke relaties nodig: met andere mensen; met de zintuiglijke waarneembare werkelijkheid van natuur en cultuur; met de niet zintuigelijk waarneembare werkelijkheid. 4. Elk mens wordt steeds als totale persoon erkend en waar mogelijk ook zo benaderd en aangesproken. 5. Elk mens wordt als een cultuurdrager en – vernieuwer erkend en waar mogelijk ook zo benaderd en aangesproken. <p>Samenleving, thuis, op school en maatschappij:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Mensen moeten werken aan een samenleving die ieders unieke en onvervangbare waarde respecteert. 7. Mensen moeten werken aan een samenleving die ruimte en stimulansen biedt voor ieders identiteitsontwikkeling. 8. Mensen moeten werken aan een samenleving waarin rechtvaardig, vreedzaam en constructief met verschillen en veranderingen wordt omgegaan. 9. Mensen moeten werken aan een samenleving die respectvol en zorgvuldig aarde en wereldruimte beheert. 10. Mensen moeten werken aan een samenleving die de natuurlijke en culturele hulpbronnen in verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties gebruikt. <p>Opvoeding en onderwijs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. De school is een relatief autonome coöperatieve organisatie van betrokkenen. Ze wordt door de maatschappij beïnvloed en heeft er zelf ook invloed op. 12. In de school hebben de volwassenen de taak de voorgaande uitspraken over mens en samenleving tot (ped)agogisch uitgangspunt voor hun handelen te maken. 13. In de school wordt de leerstof zowel ontleend aan de leef- en belevingswereld van de kinderen als aan de cultuurgoederen die in de maatschappij als belangrijke middelen worden beschouwd voor de hier geschetste ontwikkeling van persoon en samenleving. 14. In de school wordt het onderwijs uitgevoerd in pedagogische situaties en met pedagogische middelen. 15. In de school wordt het onderwijs vorm gegeven door een ritmische afwisseling van de basisactiviteiten gesprek, spel, werk en viering. 16. In de school vindt overwegend heterogene groepering van kinderen plaats, naar leeftijd en ontwikkelingsniveau, om het leren van en zorgen voor elkaar te stimuleren. 	<p>1. Relatie van het kind met zichzelf <i>Jenaplankernkwaliteiten</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Kinderen leren kwaliteiten/uitdagingen te benoemen en in te zetten, zodanig dat zij zich competent kunnen voelen. 1.2 Kinderen leren zelf verantwoordelijkheid te dragen voor wat zij willen en moeten leren, wanneer zij uitleg nodig hebben en hoe zij een plan moeten maken. 1.3 Kinderen worden beoordeeld op de eigen vooruitgang in ontwikkeling. 1.4 Kinderen leren te reflecteren op hun ontwikkeling en daarover met anderen in gesprek te gaan. <p>2. Relatie van het kind met de ander en het andere <i>Jenaplankernkwaliteiten</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Kinderen ontwikkelen zich in een leeftijdsheterogene stamgroep. 2.2 Kinderen leren samen te werken, hulp geven en ontvangen met andere kinderen en daarover te reflecteren. 2.3 Kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen en mee te beslissen over het harmonieus samenleven in de stamgroep en school, opdat iedereen tot zijn recht komt en welbevinden kan ervaren. <p>3. Relatie van het kind met de wereld <i>Jenaplankernkwaliteiten</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Kinderen leren dat wat ze doen er toe doet en leren in levensechte situaties. 3.2 Kinderen leren zorg te dragen voor de omgeving. 3.3 Kinderen passen binnen wereldoriëntatie de inhoud van het schoolaanbod toe om de wereld te leren kennen. 3.4 Kinderen leren spelend, werkend, sprekend en vierend volgens een ritmisch weekplan. 3.5 Kinderen leren initiatieven te nemen vanuit hun eigen interesses en vragen.

17. In de school worden zelfstandig spelen en leren afgewisseld en aangevuld door gestuurd en begeleid leren. Dit laatste is expliciet gericht op niveauverhoging. In dit alles speelt het initiatief van de kinderen een belangrijke rol.

18. In de school neemt wereldoriëntatie een centrale plaats in met als basis ervaren, ontdekken en onderzoeken.

19. In de school vinden gedrags- en prestatiebeoordeling van een kind zoveel mogelijk plaats vanuit de eigen ontwikkelingsgeschiedenis van dat kind en in samenspraak met hem.

20. In de school worden verandering en verbeteringen gezien als een nooit eindigend proces. Dit proces wordt gestuurd door een consequente wisselwerking tussen doen en denken.